

villa zebra

TIJD VOOR VERBEELDING
MEERJARENBELEIDSPLAN 2021–2024

‘IT TAKES A VILLA(GE) TO RAISE A CHILD’

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1

Missie, visie, strategie

Hoofdstuk 2

Cultuureducatie in de vrije tijd

Hoofdstuk 3

Cultuureducatie in het onderwijs

Hoofdstuk 4

Bijdragen aan de thema's inclusie, innovatie en interconnectie

Hoofdstuk 5

De codes

Hoofdstuk 6

Toelichting op het prestatieraster

Hoofdstuk 7

BKV-gelden

INLEIDING

‘Op het dak van Villa Zebra staat de Gibra. Een giraf met de strepen van een zebra. Het is een bedacht en wonderlijk dier, een kunstwerk, gemaakt door Albert Kramer. Het zwart-witte patroon is het eerste wat je opvalt en herkent. [...] De strepen maken het verschil. In het echt is een zebra een gemakkelijke prooi voor roofdieren. Ze zijn echter nooit alleen. Het zwart-witte patroon van heel veel zebra’s bij elkaar maakt de kudde tot een heel veel groter dier dan een paar roofdieren aankunnen. De strepen zijn hun kracht.’

Bovenstaande tekst schreef Fred Wartna, voormalig directeur van Villa Zebra in 2012 in *De strepen van de Gibra: over de methode Villa Zebra*. In zijn inleiding benadrukte hij het bijzondere en het kwetsbare van de zebra en vooral ook de kracht van de groep. De kudde die voor de zwakkeren zorgt. De kudde die samen sterk staat tegenover roofdieren.

Villa Zebra maakt geen deel uit van het dierenrijk, maar ook Villa Zebra is kwetsbaar gebleken. In 2019 hebben wij een financiële tegenvaller moeten incasseren die wij als kleine organisatie met moeite te boven kunnen komen. We hebben hard gewerkt, misschien zelfs roofbouw op ons team gepleegd, maar we hebben vanaf de eerste dag deze crisis vooral als een nieuwe kans gezien. Een kans om te veranderen, om sterker te worden en beter verbonden te raken met de snel veranderende wereld om ons heen. Graag presenteren we u onze koers voor de cultuurplanperiode 2021-2024.

Het vertrekpunt van Villa Zebra is de ontwikkeling van het kind. We voeden de verbeeldingskracht van kinderen en stimuleren hun creatieve vermogens. Kinderen hebben verbeeldingskracht; creatieve makers, in de breedste zin van het woord – van social designer tot autodidact - kunnen kinderen helpen zich nog beter te uiten. Villa Zebra gaat veranderen, we gaan de stad in en slaan nieuwe wegen in. Een spannende en uitdagende onderneming.

‘It takes a village to raise a child’, is een oud Afrikaans gezegde, dat duidelijk maakt dat er een hele gemeenschap nodig is om kinderen een veilige en vrije jeugd te garanderen. Wij gaan daarom nóg meer verbinding zoeken, met ouders en verzorgers, met families, met de werknemers van de stad, met de makers van de stad, met onafhankelijke denkers, met de wijken, met de buurten en de scholen. We gaan, als het ware steunend op de schouders van onze voorgangers, de kudde zebra’s laten groeien om zo verder te bouwen aan een maatschappelijk onmisbare plek waar kinderen de tijd krijgen hun verbeelding verder te ontwikkelen.

Voorlopig zitten wij nog vast aan onze huidige plek, maar we willen op zoek naar een kwalitatieve, hoogwaardige en kindvriendelijke plek in de wijk die dienst moet gaan doen als hoofdkwartier om van daaruit over de stad uit te kunnen zwermen.

Gerard van Drielen
Voorzitter van het bestuur van Villa Zebra

HOOFDSTUK 1

MISSIE, VISIE, STRATEGIE

Missie

Villa Zebra: tijd voor de verbeelding

Villa Zebra biedt, verspreid over de stad, aantrekkelijke en uitdagende plekken waarbinnen kinderen alleen of samen met anderen de (vrije) tijd krijgen om van alles te verbeelden: te associëren, zich dingen voor te stellen, zich in te leven, te ontwerpen en vorm te geven aan hun beelden¹. In die beelden vertellen zij wat hen bezighoudt en denken ze na over én ontdekken zichzelf, de anderen en de wereld. Hierdoor dragen we bij aan de ontwikkeling van kinderen. We maken ons hard voor die kinderen die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken. Het betreft kinderen, die door wat voor omstandigheden dan ook, minder kansen krijgen om zich te ontwikkelen.

Hedendaagse kunst en de creatieve makers ervan kunnen voor die verbeelding een grote inspiratiebron zijn. Makers zijn 'kenners' van artistieke middelen. Ze helpen kinderen om materialen te ontdekken en te gebruiken om zo hun ideeën vorm te geven.

De werkwijze van Villa Zebra wordt gekenmerkt door het creëren van een open ruimte voor onderzoek, voor ontdekken en dialoog. Daarmee dragen we bij aan een open en inclusieve samenleving. Kinderen leren van makers, makers leren van kinderen, ouders leren van kinderen en omgekeerd en ouders leren ook van makers.

Visie

'It takes a "Villa" to raise a child'

Om mee te kunnen doen in de samenleving is het van belang dat je je stem kunt laten horen en dat je anderen kunt laten zien en voelen wie je bent. Alle kinderen beschikken over verbeeldingskracht, hetgeen een rijke en onuitputtelijke bron is. Bij Villa Zebra putten we uit deze bron en versterken we de stem van de kinderen. Door dit te doen dragen we bij aan een noodzakelijke en grotere kansengelijkheid. Wij equiperen kinderen om mee te kunnen doen in de maatschappij. In de komende periode richten we ons nadrukkelijk op kinderen in achterstandswijken, op kinderen met uitdagingen

in het speciaal onderwijs en op kinderen die door slechte gezondheid ontwikkelingsachterstanden hebben. Bij Villa Zebra ervaren alle kinderen dat zij 'ertoe doen' en dat ze capabel zijn.

Om dicht bij kinderen te kunnen komen, wordt Villa Zebra wendbaarder en flexibeler op basis van een creatieve en vaste kern. Uitgaande van die kern gaan we de synergie tussen de drie belangrijkste partners van Villa Zebra versterken, te weten de kinderen, de makers en de ouders. Ouders zijn belangrijke partners in ons werk en kunnen naar vermogen bijdragen met hun kennis, ervaring en hun netwerk.

De beeldende kunst is steeds het vertrekpunt. De wereld van de beeldende kunst is snel aan het veranderen. De ontwikkelingen op het gebied van nieuwe media, van techniek en design raken de beeldende kunsten en ook zijn er steeds meer crossovers met andere domeinen zoals muziek, dans en allerlei vormen van 'jongerencultuur', zoals *spoken word* en *hiphop*. Daarom spreken we over creatieve makers. We gebruiken de term 'makers' omdat we zoeken naar nieuwe, inspirerende mensen met diverse achtergronden, die een voorbeeld en rolmodel voor de kinderen van Rotterdam kunnen zijn.

Daarnaast zijn ateliers bij ons werkplekken voor meerdere creatieve makers. Tentoonstellingen zijn experimenteerruimtes omdat de interactie tussen kinderen en de gecreëerde objecten en installaties wezenlijk is. We omarmen het concept van de broedplaatsen en vormen in wezen nieuwe broedplaatsen voor kinderen, ouders, makers en docenten. De creatieve makers nemen kinderen mee in processen en gedachten die leiden tot hun werk. Ze kijken naar de persoonlijkheid van de kinderen, naar wat ze uit hun eigen wereld meebrengen, en creëren en ontdekken samen met kinderen nieuwe kansen en mogelijkheden. Voor jonge, creatieve makers creëert Villa Zebra de mogelijkheid zichzelf verder te kunnen ontwikkelen in hun eigen werk en daarnaast deze kennis te delen en toe te passen in betekenisvolle cultuureducatie.

Kortom: voor kinderen is Villa Zebra een inspirerende, warme, veilige en nabije plek, waar ze zelf makkelijk binnen kunnen lopen. Voor ouders is Villa Zebra een creatief baken in het leven van hun kinderen, waar ze zelf ook van kunnen leren. En voor creatieve makers is het een plek waar ze zichzelf als (cultuureducatieve) maker verder kunnen ontwikkelen.

¹ Vermeersch, A. Vandenbroucke, F. de Backer, K. Lombaerts, W. Elias en S. Groenez (2016). Culturele basisvaardigheden. Een ontwikkelingslijn op basis van de cultuurtheorie 'Cultuur in de Spiegel'. KU Leuven/Vrije Universiteit Brussel.

Strategie

'It takes a "Village" to raise a child'

Villa Zebra is een unieke organisatie in Rotterdam, en in heel Nederland, en richt zich op verbindingen tussen kinderen en hedendaagse beeldende kunst waarbij het startpunt niet de hedendaagse kunst, maar de wereld van het kind is. Villa Zebra gaat in de komende jaren verder bouwen op basis van een lange traditie. Onze opgebouwde kennis en kunde, die we hebben verworven aan de Stieltjesstraat, op scholen, tijdens pop-ups in de wijken en op andersoortige plekken, nemen we mee naar een nieuwe plek, bij voorkeur op Zuid, en naar satellieten verspreid over de stad. Het huurcontract van ons huidige pand loopt tot en met 31 januari 2022. Een nieuwe locatie zal de (noodzaak tot) vernieuwing ondersteunen.

Het nieuwe Villa Zebra zal gaan bestaan uit een kernorganisatie op Rotterdam-Zuid, midden in de wijk en goed bereikbaar voor kinderen. Het wordt een centrum met een ontdekkings- en ontmoetingsplek voor kinderen van 2-7 jaar en hun ouders, met een experimenteer- en ontwikkelplek voor de leeftijdsgroep 8-12 jaar voor aanbod op school en in de vrije tijd, met een ontwikkelplek voor makers en met werkruimten voor de organisatie. Het is ook een plek waar scholen naartoe kunnen komen. Daaromheen (of eraan vast) zijn werkplekken voor creatieve makers. Het is voor kinderen van belang dat er rolmodellen zijn aan wie ze zich kunnen spiegelen en met wie ze zich kunnen meten. Daarom is het belangrijk dat Villa Zebra kan werken met een divers team van creatieve makers. Dat zijn in principe professioneel opgeleide makers van kunstvakopleidingen, maar er wordt ook gescout op het MBO, bij alternatieve talentontwikkelaars en onder autodidacten en amateurkunstenaars.

Verder willen we in de stad met satellieten werken en ook in andere buurten en wijken opduiken. We vertrekken uit onze huidige Villa die niet kindvriendelijk gelegen is tussen water en een drukke autoweg zonder zebrapad. We gaan op zoek naar plekken die voor kinderen makkelijker bereikbaar zijn, die open en veilig zijn en waar je graag naar binnen loopt. Bij voorkeur hebben die plekken ook een buitenruimte, waardoor de inspirerende atmosfeer al vanaf buiten zichtbaar en voelbaar is. We beginnen bescheiden met één satelliet in 2022, maar in 2024 zijn er, naast de hoofdlocatie, nog twee andere plekken in de stad met inspirerende vestigingen van Villa Zebra. Daarnaast streven we naar één mobiele unit.

Deze unit is onder andere goed inzetbaar voor het bereiken van kinderen in ziekenhuizen. We willen dat heel veel kinderen ons makkelijk kunnen bereiken. Op deze plekken werken we samen met andere organisaties en sluiten aan bij bestaande netwerken. Samenwerken wordt de essentie van de vernieuwing; 'It takes a "Village" to raise a child'.

Cultuureducatie is de basis

Villa Zebra ontwikkelt cultuureducatie in de vrije tijd voor kinderen van 2-7 jaar en kinderen van 8-12 jaar. Ook werken we intensief samen met scholen voor primair onderwijs in Rotterdam waarvoor we speciaal aanbod ontwikkelen. Dit doen we onder andere in samenwerking met Maas theater en dans en het KCR in het programma *Stel je voor...* In de hoofdstukken 2 en 3 van dit meerjarenbeleidsplan werken we onze visie en plannen hiervoor verder uit.

Over de 'Villasofie'

Het 'inclusief zijn' start met een houding. Een open en nieuwsgierige attitude. Met onze villasofie, waarin het vragen stellen centraal staat in de relatie tussen kinderen en maker/docent/rondleider, hebben we al veel ervaring. Voor begeleiding van bezoekers in de vrije tijd en van schoolgroepen werken we met een team van villasofen. Dit zijn betaalde krachten, veelal met een achtergrond in de kunsten. We bieden ook uitblinkende oud-stagiairs/stagiaires en vrijwilligers de kans om als villasoof aan de slag te kunnen. Hiermee stimuleren we jong talent en halen we een frisse blik én expertise in huis.

Interactie tussen kind, kunstwerk en de (volwassen) begeleider vormt het fundament van het bezoek aan Villa Zebra. Kinderen leren kijken, luisteren en reageren op elkaar. Ze doen samen ontdekkingen en maken nieuwe verhalen. Door te 'villasoferen' scheppen de villasofen ruimte om spelenderwijs te ontdekken, vrijuit te associëren en zo een betekenisvol gesprek te voeren. Ieder kind krijgt de kans om zich beeldend te uiten en woorden te geven aan gedachten en beelden. Tot slot betrekken de villasofen de leerkrachten en begeleidende ouders actief bij een bezoek, waardoor zo'n bezoek aan Villa Zebra niet alleen voor leerlingen maar ook voor hun begeleiders inspirerend kan zijn en de impact ervan op school en/of thuis voelbaar wordt.

Wijken

We kiezen er bewust voor om midden in de wijken te gaan opereren, omdat daar de kinderen zijn met wie we willen werken en van wie we kunnen leren. We gaan juist daar zitten waar veel kinderen wonen die niet vanzelfsprekend de kans krijgen om hun creatieve talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Wij denken aan wijken zoals Crooswijk, Hoogvliet, en Hoek van Holland ². Daar willen wij, in contact met het netwerk ter plaatse, ons verder ontwikkelen tot experts op het gebied van innovatieve cultuureducatie met impact.

We vormen een schakel in de wijk met andere organisaties die zich bezighouden met kinderen, hun ouders en kunst en cultuur. Dat zijn de scholen, de welzijnsinstellingen, de bibliotheken en andere culturele instellingen, maar ook natuurtuinen en andere interessante sociale ondernemingen. Immers, 'It takes a village to raise a child'.

Kinderpanel 2.0

Bij Villa Zebra werken we al meer dan vijftien jaar met het Villa Zebra Kinderpanel, dat bestaat uit een groep van tien kinderen die gedurende één jaar onze vaste adviseurs zijn. Ze komen eens per maand bijeen voor brainstormen en adviseren ons bij alles wat we doen, bijvoorbeeld bij nieuwe creatieve projecten en installaties en bij het werken op scholen. In de nieuwe situatie vanaf 2021 worden er meerdere kinderpanels opgericht en maken de creatieve makers onderdeel uit van deze panels. De panels worden proactiever. De kinderpanels zijn denktanks voor Villa Zebra en haar medewerkers.

De Kudde: club van de verbeelding 0-99

We gaan, net als zebra's die in een kudde leven, werken met familie- en systeembetrokkenheid. Ouders, grootouders, verzorgers en oppassers zullen samen een netwerk vormen dat Villa Zebra mede zal ondersteunen. We willen een 'clubgevoel' realiseren. Het bedrijfsmodel achter het 'clubgevoel' gaan we nog verder onderzoeken en uitwerken, maar het is geïnspireerd op het model van een sportvereniging waarvan je lid kunt worden om samen allerlei activiteiten te initiëren, mee te helpen met het ontwikkelen ervan

² We overwegen daarnaast Delfshaven, omdat onze doelgroep daar zit. Ons netwerk is daar echter minder sterk dan in de andere wijken.

en/of gewoon mee te doen. Dankzij het Jeugdfonds Cultuur en de Rotterdampas is dat lidmaatschap voor alle kinderen mogelijk.

We gaan ouders betrekken op manieren die bij ze passen. Dat kan van alles inhouden, bijvoorbeeld begeleider van kinderen zijn, of medewerker bij de catering. Maar een ouder zou ook mee kunnen denken over nieuwe financieringsvormen of helpen bij het binnenbrengen van bedrijvenpartners. We willen vooral de enorme kracht en de diverse kwaliteiten waarover ouders beschikken bij onze organisatie betrekken en benutten. Rotterdamse ouders zijn naast ouder ook vaak werknemer van een al-dan-niet-Rotterdamse werkgever of actief op andere gebieden binnen het Rotterdamse leven, bijvoorbeeld in het vrijwilligerswerk of bij amateurverenigingen of sportclubs. In één opzicht zijn alle ouders hetzelfde: ze willen het beste voor hun kinderen en genieten van hun ontwikkeling.

Ondernemerschap

In het afgelopen jaar is de financiële positie van Villa Zebra sterk verslechterd. Ook werd duidelijk dat de huidige opzet van de organisatie en diensten beter moeten aansluiten bij de leefwereld anno 2020 van kinderen, makers en ouders. Met de kernorganisatie op Rotterdam-Zuid en de verschillende satellieten in de stad zorgen we voor een dynamische organisatie en meer ruimte.

We kijken hoe de ruimten maximaal benut worden en extra opbrengsten kunnen opleveren. Er zal projectmatig gewerkt gaan worden met (private) fondsen en zakelijke, maatschappelijke partners. Het programma 'Samen Cultuurmaken' van het Fonds voor Cultuurparticipatie, staat hoog op ons prioriteitenlijstje van te werven fondsen. Door een breder palet aan inkomsten streven we meer financiële onafhankelijkheid na. Het implementeren van deze werkwijze en houding zal onderdeel zijn van het takenpakket van de nieuw te werven directeur

HOOFDSTUK 2

CULTUUREDUCATIE IN DE VRIJE TIJD

Wat zijn we nu?

Een prachtige 'Villa' op een niet al te kindvriendelijke plek. Er is te weinig capaciteit in het weekend en vakanties.

Wat willen we worden?

Een nieuw, kwalitatief hoogwaardig hoofdkwartier midden in een woongebied, bij voorkeur in of op Rotterdam-Zuid. Met ruimten om te ontwikkelen en te experimenteren, om publiek en scholen te ontvangen en met werkruimten voor de organisatie zelf. Bij voorkeur worden we een broedplaatsachtige omgeving waar ook kunstenaars en creatieve makers aan het werk zijn met satellieten in verschillende woonwijken in de stad. Daarbij denken we aan wijken en plekken waar veel kinderen wonen die ons nodig hebben, zoals Crooswijk, Hoogvliet, Hoek van Holland of Delfshaven en het Sophia Kinderziekenhuis.

Het is onze wens en ambitie om een nieuw hoofdkwartier van Villa Zebra op Rotterdam-Zuid te gaan maken, waar we kunnen ontwikkelen, uitproberen, expertise delen en elkaar kunnen ontmoeten. (Jonge) makers/kunstenaars/docenten kunnen er werken/experimenteren en kinderen, ouders en andere volwassenen (studenten) kunnen op het hoofdkwartier binnenlopen om samen met ons te experimenteren (te 'klooien' en te onderzoeken). Interactie met hedendaagse beeldende kunst en 'iets zelf maken' is onze bindende factor en onze villasofen en creatieve makers in huis vormen hierbij de spil.

Op de satellietlocaties kunnen kinderen aan de slag, in interactieve kunstinstallaties en tijdens activiteiten die op het hoofdkwartier ontwikkeld zijn. De begeleiding is in handen van de villasofen en van aanwezige makers en anderen die in het hoofdkwartier ervaring hebben opgedaan.

In de 'mini-villa's' lopen kinderen gemakkelijk binnen en is er altijd iets te doen. Dat kinderen zich aangetrokken voelen tot dit soort ruimtes hebben we ervaren tijdens onze pop-ups in onder andere Crooswijk, Overschie

en Hoogvliet. Die pop-ups organiseerden we in samenwerking met welzijnspartners en waren een groot succes. Daarom willen we dóór met deze aanpak, maar die ook meer verankeren. We willen niet alleen in de vakanties aanwezig zijn, maar een meer duurzame relatie met kinderen in de wijken opbouwen. Hierdoor zal het beter mogelijk zijn te werken voor verschillende doelgroepen, zoals voor kinderen met fysieke of psychische uitdagingen.

Kinderen met uitdagingen en chronisch zieke kinderen

We willen gaan samenwerken met de jeugdzorg en de gezondheidszorg. Dankzij de succesvolle ontwikkeling van de kindergeneeskunde genezen kinderen tegenwoordig vaak van een ernstige ziekte, maar zijn wel vaker chronisch ziek en lopen hierdoor achterstanden op. Juist voor deze kinderen kan het werk van Villa Zebra van grote, toegevoegde waarde zijn. In de komende beleidsplanperiode 2021-2024 willen we een aantal extra inspanningen leveren voor deze groep kinderen, voor wie de toegankelijkheid tot cultuur een probleem is. Het betreft niet alleen kinderen met een chronische ziekte maar ook kinderen met uitdagingen op fysiek of psychisch vlak. We zullen onze werkwijze gaan inzetten op scholen voor speciaal onderwijs, bij de jeugdzorg en in samenwerking met het Sophia Kinderziekenhuis en bij andere instellingen die met deze kinderen te maken hebben. Je iets voorstellen en dat vormgeven kan ook prima vanuit een bed of een rolstoel. Ook voor kinderen die moeite hebben met uiting geven aan datgene wat in ze leeft, is het communiceren door middel van de verbeelding vaak een prachtige weg, die hen helpt om in contact met hun omgeving te komen. Een deel van de makers en medewerkers van Villa Zebra heeft ervaring met deze doelgroepen en/of zal dit als specialisme verder gaan ontwikkelen.

Het is onze wens om met deze ontwikkelingen ook een rol te kunnen spelen binnen het op handen zijnde programma 'Samen Cultuurmaken' via het Fonds voor Cultuurparticipatie vanuit het Ministerie van OCW.

2-7 jaar

Villa Zebra's aanbod voor cultuureducatie in de vrije tijd werkt vanuit twee belangrijke doelstellingen. We stimuleren ten eerste de waarneming en verbeelding en ten tweede de taalontwikkeling bij kinderen van 2 tot 7 jaar. Dit doen we in toegankelijke en bijzonder vormgegeven ruimten. Ouder en

kind kunnen samen op ontdekking gaan in verschillende installaties van creatieve makers.

Eind november 2011 opende Villa Zebra voor de allerkleinsten de semipermanente tentoonstelling *ZELF!* In een speciale ruimte stimuleren we kinderen spelenderwijs in het 'zelf doen' en 'zelf ervaren' van beeldende kunst. Hierdoor krijgen ze zelfvertrouwen waardoor ze op ontdekkingsreis kunnen gaan, het voortouw kunnen nemen, dingen kunnen uitproberen, verbeelden en materiaal ontdekken. De tentoonstelling wordt jaarlijks bezocht door duizenden kinderen van 2 t/m 6 jaar met hun ouders/ begeleiders uit heel Rotterdam en veel groepen vanuit school, BSO's en peuterspeelzalen. *ZELF!* is een bekende voorziening geworden waardoor veel Rotterdamse kinderen voor het eerst in aanraking komen met beeldende kunst. Om het succes van *ZELF!* te continueren, streven we naar jaarlijkse vernieuwing, om zo ons publiek te kunnen blijven verrassen en herhaalbezoek te stimuleren.

Het werken op nieuwe, gedifferentieerde locaties in de wijken, biedt de mogelijkheid om installaties op reis te laten gaan door de stad. Binnen de nieuwe installaties gaan we experimenteren, door bijvoorbeeld meerdere makers en kunstenaars vanuit verschillende disciplines met elkaar in interactie te laten gaan. Bij het ontwikkelen van deze kunstinstallaties en workshops wordt al rekening gehouden met de mobiliteit, en installaties kunnen dan ook 'doorgeschoven' worden naar onze satellieten in de wijken. Er is een fysieke plek waar je altijd kunt experimenteren met materialen, waar men bezig kan zijn met het proces van maken, verbeelden en betekenis geven.

Taalontwikkeling maakt zowel in de installaties als in de activiteiten, en ook door de gesprekken met de villasofen, voorleesmiddagen en dagelijkse voorleesmomenten, nadrukkelijk deel uit van de programmering en de doelstellingen. De verbinding met de wereld van het geïllustreerde kinderboek, met de Centrale Bibliotheek, met de VoorleesExpress en met diverse uitgeverij wordt nadrukkelijk gezocht.

8-12 jaar

Voor het werken met kinderen van 8- 12 maken we telkens gebruik van dezelfde ingrediënten. Aan de basis ligt onze villasofie; het gesprek met kinderen, waarin we verkennen wat de kinderen het meeste bezighoudt.

Vervolgens ontstaat in de ontmoeting met makers en hun wereld, dat wil zeggen de ontmoeting met hun ideeën en met welke materialen ze die verbeelden, een plan voor een project. Deze doelgroep kinderen heeft, is onze ervaring, behoefte aan een programma dat aansluit op hun jaarritme. Kinderen hebben vooral in de vakanties en ook in de weekenden tijd om ons te bezoeken.

Op de diverse locaties in de stad worden de zaterdagen en zondagen inloopdagen, waar je kunt werken aan projecten geïnitieerd door kinderen samen met creatieve makers en kunstenaars. We werken vanuit thema's die door de kinderen worden aangedragen, bijvoorbeeld via de kinderpanels, en die verder uitgewerkt worden door creatieve makers van zeer uiteenlopende

achtergrond, disciplines en opleiding. Hierdoor ontstaan steeds weer nieuwe uitdagingen en projecten, waardoor de activiteiten niet het karakter krijgen van een cursus en er niet in herhalingen wordt vervallen. Onze aanpak staat tenslotte in het teken van het versterken van de stem van kinderen. Het is van belang dat je, als je als kind zelf iets creëert waarmee je iets verbeeldt wat in woorden niet te vatten is, dat je dat mee naar huis kunt nemen. Dat er nieuwe kansen en mogelijkheden onder je eigen handen ontstaan. Dat je kunt onderzoeken, dromen en verkennen, zonder te hoeven expliciteren of te bewijzen.

Er worden zeer regelmatig nieuwe workshops aangeboden. De processen van de kunstenaars in huis kunnen hiervoor een inspiratiebron vormen. Waar makers en kinderen elkaar ontmoeten, gebeurt altijd iets bijzonders wanneer beiden vanuit hun eigenheid open kunnen staan voor de ander. Dat proces proberen we te stimuleren en te faciliteren.

Er wordt gewerkt vanuit een lab-achtige atmosfeer, vanuit een soort Research & Development plekken in de wijk. De resultaten vertolken de visie

van de deelnemers op maatschappelijke thema's of onderwerpen die de kinderen aandragen. Ook kunstenaars en andere makers zijn bezig met dit soort onderwerpen. Dit levert een interessante uitwisseling op. De resultaten zullen te zien zijn op de locaties in de wijk of op andere openbare plekken in de stad, waardoor we de stem van kinderen meer zichtbaar maken in de openbare ruimte.

Makers in huis

De bijna permanente aanwezigheid van één of meer creatieve makers of kunstenaars in huis maakt van Villa Zebra een dynamische plek. Er is iedere keer iets anders te doen of te ervaren. Makers zijn continu zoekende en zijn niet alleen gericht op een uiteindelijk product als eindresultaat maar ook op het proces zelf. Op de nieuwe hoofdlocatie en satellietlocaties zullen we dit continueren en werken met jonge kunstenaars en makers, al dan niet in samenwerking met meer ervaren makers.

Inmiddels hebben we al vier jaar ervaring met kunstenaars in huis. De afgelopen jaren hebben zo'n twintig kunstenaars de sleutel en alarmcode van Villa Zebra gekregen voor werkperioden van een maand tot maximaal een jaar. Er zijn een aantal voorwaarden opgesteld om kunstenaar in huis te kunnen zijn in Villa Zebra: interactie met kinderen is daarbij een eerste voorwaarde. Het proces waaraan gewerkt wordt moet te maken hebben met een thema en het moet in ieder geval tot een werk leiden. Een laatste voorwaarde is dat er een 'leerling-leermeester' samenwerking plaatsvindt tussen een artistiek ervaren kunstenaar en een jonge maker. Deze 'leerling-meester-relatie' draait ook om het in praktijk brengen van de villasofie, de betekenisvolle interactie met kinderen. (Rotterdamse) kunstenaars en makers met wie we succesvol hebben samengewerkt en die vanuit hun eigenheid en artistieke proces samen met kinderen op een betekenisvolle manier kunnen werken zijn bijvoorbeeld Hillegon Brunt, Chantal van Heeswijk, Onno Poiesz, Toine Klaassen, Jochem Rotteveel en Katrijn Verstegen. Nieuw is dat we een podium en werkplek zijn voor kunstenaars uit uiteenlopende kunstdisciplines en crossovers. In de opbouw van het nieuwe Villa Zebra zal *spoken word* door de bijdrage die het kan hebben aan de taalontwikkeling van kinderen onze grote belangstelling hebben.

HOOFDSTUK 3

**CULTUUREDUCATIE IN HET
ONDERWIJS**

Wat doen we nu?

we werken binnen de CMK-regeling Stel je voor... samen met Maas theater en dans en het KCR op achttien Rotterdamse basisscholen. We doen mee in de Cultuurcoachregeling.

Wat gaan we doen?

We continueren de CMK-regeling Stel je voor... en we gaan naar meer scholen met kwetsbare kinderen en naar het speciaal onderwijs. We werken met de Cultuurcoachregeling met scholen op Rotterdam-Zuid.

We gaan beter evalueren en meer verbinden met wetenschappelijk onderzoek om ons werk en onze impact beter te kunnen onderbouwen. We willen experimenteren en nieuwe cultuureducatieve werkvormen uitvinden om onze werkwijze en die van de sector te ontwikkelen en vernieuwen.

Kinderen leren door te maken. Cultuuronderwijs op basisscholen is, naast aanbod in de vrije tijd, een van de fundamenten binnen Villa Zebra. Er wordt in het werken uitgegaan van de villasofie. Onze villasofie op scholen is gericht op:

- het verbeeldend maakproces van kinderen;
- het stimuleren van het denken buiten kaders;
- het stimuleren van materiaal- en techniek kennis;
- het maken van een verbinding met het onderwijsprogramma van scholen.

Villa Zebra heeft ruime ervaring met het organiseren van lessenseries voor het basisonderwijs. We maken projecten op maat en bedienen het onderwijs via de cultuurcoachregeling en het Cultuureducatie met

Kwaliteit-programma Stel je voor... Dit CmK-programma is een succesvolle samenwerking met Maas theater en dans en het KCR waarmee we inmiddels op achttien Rotterdamse scholen kwalitatief cultuuronderwijs in de disciplines theater, dans en beeldend verzorgen.

De primaire doelstelling van de binnenschoolse cultuureducatieve activiteiten van Villa Zebra voor de komende jaren is het versterken van de mogelijkheden van kinderen om zich al makend te uiten. We richten ons op de ontwikkeling van het verbeeldend vermogen en het leren hanteren van de middelen om betekenis te geven aan onderwerpen die kinderen op school krijgen aangereikt. Dit zijn nu vooral onderwerpen die leerkrachten vanuit hun onderwijsprogramma belangrijk vinden zoals de Middeleeuwen of sociale vaardigheden, waar wij een verrassende draai aan kunnen geven. We zorgen er zo voor dat kinderen deze thema's op eigen wijze kunnen onderzoeken. De komende jaren gaan we ook op zoek naar onderwerpen die kinderen zélf belangrijk vinden.

Wij zetten makers in om de verbeelding en de materialenkennis van kinderen te vergroten en om betekenis te geven aan thema's zoals vriendschap, of onderwerpen die in het Jeugdjournaal actueel zijn, of hoe je jezelf laat zien (via sociale media). Beeldende kunst geeft kinderen de mogelijkheid om deze onderwerpen vanuit andere perspectieven te verkennen.

Villa Zebra werkt op verschillende scholen in het Rotterdamse basisonderwijs in twee verschillende regelingen: Cultuureducatie met Kwaliteit (*Stel je voor...*) en de Cultuurcoachregeling. Onze vakdocenten werken in beide regelingen. Het *Stel je voor... programma* is per school op maat gemaakt. We bieden theater-, dans- en beeldende lessen aan en de scholen kiezen uit deze disciplines, afhankelijk van de behoeftes van de school. Er zijn ook scholen die alle disciplines inroosteren. Daarnaast bieden we binnen deze disciplines ook synergielessen aan. Dit zijn lessen waarbij de vakdocenten van de verschillende disciplines de lessen samen voorbereiden en maken. Deze lessen sluiten altijd aan bij de onderwerpen of thema's die aangedragen worden door de leerkracht. Deze samenwerking heeft een online-methodiek voor leerkrachten opgeleverd, waar wij erg trots op zijn, en die het creëren van eigen werk door kinderen stimuleert.

Het contact met de leerkrachten is voor ons heel belangrijk. Wij voeren start- en evaluatiegesprekken en deel van onze werkwijze is dat leerkrachten tijdens de *Stel je voor...* lessen in de klas aanwezig zijn. Hiermee sluiten we

goed aan op de vraag van het onderwijs en kunnen de leerkrachten hun expertise op het gebied van de verbeelding vergroten. De vraag van de school, bepaalt de duur van een traject. Wij prefereren langdurige trajecten, omdat dit duurzamer is voor de verbeeldende ontwikkeling bij leerlingen en leerkrachten. Scholen waarmee we samenwerken zijn verspreid over de hele stad. De cultuurcoaches zijn te vinden op scholen in Rotterdam-Zuid.

Toekomst: scholen op Zuid, speciaal onderwijs en verdieping

De CMK-programma's duren vier jaar. Scholen gaan dus voor deze periode de verbinding met ons aan. Voor de nieuwe CMK-periode 2021-2024 gaan we wederom de samenwerking met Maas theater en dans en het KCR aan en zijn we bezig met een plan te schrijven. In deze nieuwe aanvraag zullen we ons meer gaan richten op synergielessen, op het (nog) beter uitdragen van datgene wat de kinderen gemaakt hebben en op lessen voor het speciaal

onderwijs.

Naast het gegeven dat we blijven aansluiten bij de thema's uit het onderwijs, zullen lessen ook aansluiten bij Curriculum.nu en bij de speerpunten van de gemeente Rotterdam zoals: burgerschap, persoonsvorming, gelijke kansen voor elk talent en elke bij taal.

Binnen de cultuurcoachregeling zijn er zowel kunstvakdocenten van Villa Zebra als cultuurcoaches op scholen werkzaam. Trajecten via de cultuurcoachregeling duren een heel schooljaar. Ook voor deze lessen geldt dat onze vakdocent aansluit bij de thema's en onderwerpen die op de school spelen. Regelmatig zijn er gesprekken tussen de leerkrachten en de vakdocenten voor een goede afstemming.

Scholen waarmee we samenwerken zijn verspreid over de hele stad. De cultuurcoaches zijn te vinden op scholen in Rotterdam Zuid. In Feijenoord zit een cultuurcoach op de Nieuwe Haven, in Katendrecht op De Schalm, in IJsselmonde op de Mr van Eijck en in Charlois op De Triangel. Onze zogenoemde *Stel je voor...*-scholen zijn te vinden in Centrum (De Augustinus, De Rotterdamse Montessorischool en de Willibrordschool), Noord (De Bergse Zonnebloem, IKC De Lis, Pierre Bayle, SO Het Bergse Veld), Oost (SO De Piloot, Fridtjof Nansen en De Meridiaan), Zuid (Mr. Van Eijck en de Schalm), Hoek van Holland (Van Rijkevorsel) en Hoogvliet ('t Prisma).

We constateren dat er scholen zijn waar we helemaal niet binnenkomen en dat deze scholen vaak te maken hebben met forse leerachterstanden op het gebied van rekenen en taal. Wij denken dat we die scholen juist veel te bieden hebben. We willen ons extra inspannen om juist die scholen te bereiken. Dat kan bijvoorbeeld door ons aanbod nog beter aan te laten sluiten bij het taalonderwijs.

Scholen op Zuid

In de komende vier jaar willen we ons nog meer richten op scholen in Rotterdam-Zuid. De twee scholen die we nu bereiken, willen we naar vijf scholen uitbreiden. Dit lijkt weinig, maar in combinatie met de verdiepingsslag die we willen maken, door ons werk beter te evalueren en te verbinden met wetenschappelijk onderzoek, menen we dat dit een realistisch doel is. Een van de scholen is basisschool *het Epos* van Stichting De Verre Bergen waarmee we in gesprek zijn.

Speciaal onderwijs

We hebben op dit moment het meeste contact met SO-scholen wanneer zij een programma bij ons aanvragen. De scholen waar we nu mee werken zijn de Piloot en Bergse Veld. Deze contacten willen we verdiepen en uitbreiden met nog een school voor speciaal onderwijs. Op dit moment heeft één kunstvakdocent expertise op het gebied van het speciaal onderwijs. We willen deze docent ondersteunen om haar expertise te versterken. Daarnaast willen we onze expertise op dit vlak uitbreiden door makers maar ook docenten uit het speciaal onderwijs aan ons te (ver)binden. Tot slot willen wij aansluiting zoeken bij het onderzoek van Dirk Monsma, Zoë Zernitz en Theisje van Dorsten in het speciaal onderwijs ³.

Verdieping

Wij krijgen vaak te horen dat kinderen die de Villa Zebra-programma's volgen, opener en vrijer zijn. Zij associëren makkelijker, stellen meer vragen, zijn meer gefocust en gaan makkelijker aan de slag met een scala aan beeldende materialen. Nu krijgen wij dit vooral mondeling terug, maar komend jaar gaan we deze impact in kaart brengen door onze trajecten systematischer te evalueren. Hierbij gaan we gebruik maken en voortbouwen op bestaand onderzoek naar deze vaardigheden ⁴.

Door zelf meer inzicht te hebben in hetgeen we bij kinderen ontwikkelen, kunnen we ook leerkrachten en (toekomstige) kunstvakdocenten voeden. Dit zorgt voor een verankering van cultuuronderwijs in de diverse Rotterdamse schoolklassen, waaraan wij veel waarde hechten.

Deskundigheidsbevordering

Villa Zebra is al jaren een inspiratiebron en een voorbeeld voor professionals binnen het (inter)nationale werkveld uit de culturele sector en uit het onderwijs.

Er zijn diverse programma's voor studenten en professionals die op maat worden gemaakt en aangeboden. In de laboratoriumachtige situatie die we op de nieuwe hoofdlocatie nastreven, past ook een lab voor professionals. Wij zien dit als een logisch onderdeel van onze werkwijze. We willen nieuwe cultuureducatieve werkvormen ontwikkelen, makers inspireren om hun

docenten-skills te ontwikkelen en de creatieve maker in de docenten als het ware wakker te kussen.

Door betere verbindingen met onderzoekers aan te gaan, verwachten we niet alleen een verdiepingsslag te kunnen maken in de onderbouwing van onze eigen programma's, maar ook een kruisbestuiving te stimuleren tussen onderzoekers, makers en het onderwijs.

³ <http://www.theisjevandorsten.com/project/onderzoek-speciaal-verbeeld>

⁴ Vermeersch et al. 2016 en Van Dorsten 2015.

HOOFDSTUK 4

**BIJDRAGEN AAN DE THEMA'S
INCLUSIE, INNOVATIE EN
INTERCONNECTIE**

De begrippen 'inclusiviteit', 'innovatie' en 'interconnectiviteit' hangen voor Villa Zebra met elkaar samen. Door kinderen de middelen te geven zich in hun eigen verbeeldende taal uit te drukken kunnen ze meedoen. Daarnaast zijn 'zich iets voorstellen bij iets' en 'kunnen nadenken over iets' beide innoverende vaardigheden. Door verbeeldende vaardigheden te versterken stimuleer je dus innovatie. Dat je hiervoor moet samenwerken met alle 'partijen' die zich rond het kind bevinden staat buiten kijf.

Om connecties met kinderen te maken is het koppelen van netwerken effectief. Met name de welzijnsnetwerken hebben we al ruim verkend. In de toekomst willen we deze verkenning verdiepen en op zoek gaan naar nieuwe mogelijkheden. Onze aanpak werkt niet alleen innovatief voor kinderen, maar ook voor Villa Zebra zelf.

Dit hele meerjarenbeleidsplan staat in het teken van vernieuwing van Villa Zebra met als doel een **beter bereik onder moeilijk bereikbare doelgroepen** te realiseren.

Onze bijdrage aan een Inclusieve sector

De doelstelling is om als culturele sector, waarvan Villa Zebra deel uitmaakt, inclusiever te worden. We willen meer kinderen bereiken door drempels te slechten voor kinderen voor wie wij minder toegankelijk zijn. Om meer publiek te bereiken is het noodzakelijk om zelf als organisatie inclusief te zijn en uitgesproken te zijn over wat dat dan betekent. Villa Zebra wil als organisatie nog duidelijker een afspiegeling zijn van de bevolking van de stad zodat onze organisatie beter aansluit bij en een voorbeeld is voor de Rotterdamse kinderen en hun families. Hoe we dat denken te realiseren wordt in het hoofdstuk over de Code Culturele Diversiteit verder uiteengezet.

Villa Zebra gaat zich in de periode 2021-2024 inzetten voor een inclusieve cultuursector door jonge, pas afgestudeerde creatieve makers de mogelijkheid te geven zich dóór te ontwikkelen tot innovatieve cultuurdocenten en makers. We scouten daarbij nadrukkelijk in andere, meer diverse kweekvijvers.

Bereik

Uit de analyse van Rotterdam Festivals in Whize (voorheen: Mosaic)⁵ blijkt dat de grootste groep bezoekers van Villa Zebra wordt gevormd door de *Stedelijke Toekomstbouwers*, zijnde 27% van het totaal. *Actieve families* vormen de tweede groep met 21% van het totaal. Deze twee groepen zijn ook het meest vertegenwoordigd in de resultaten van Villa Zebra in de benchmark Musea. Wij zijn hier blij mee omdat het laat zien dat we doen waar we voor staan: zoveel mogelijk verschillende kinderen in staat stellen om hun eigen verbeeldingskracht te stimuleren. De groep *Stedelijke Toekomstbouwers* is volgens onderzoeksbureau Labyrint een van de drie groepen die het minst gebruikmaakt van het culturele aanbod. Dat geeft ons het vertrouwen dat we niet alleen op de goede weg zijn, maar dat wij er ook voor nog meer mensen uit deze leefstijlgroep kunnen zijn. We denken dit met het vernieuwde concept van Villa Zebra te kunnen realiseren.

Toegankelijkheid

Rotterdam-Zuid kent veel gezinnen die onder het bestaansminimum leven. Hun slechte financiële situatie leidt tot talloze problemen, zoals slechte fysieke en mentale gezondheid en leven in isolement. Werken met kinderen uit deze groepen vraagt meer dan alleen de competenties die ontwikkeld en aangeleerd zijn op een kunstvakopleiding. Met de komst van de Cultuurcampus op Zuid zal deze problematiek vast en zeker meer aandacht binnen het onderwijs gaan krijgen. Villa Zebra wil graag een ontwikkelplek zijn voor een nieuwe manier van werken, in samenwerking met wijkteams en jeugdzorg, waardoor rondom de kinderen een aantal problemen kunnen worden weggenomen die deelname aan (buitenschoolse) cultuureducatie in de weg staan.

Satellieten

Door op meerdere plekken in de stad zichtbaar te zijn, vergroten we de toegankelijkheid voor die kinderen en families die niet vaak hun eigen wijk uitkomen. Voor deze kinderen worden we een vertrouwde plek in hun eigen wijk zijn, waar ze welkom zijn. In de schoolvakanties worden activiteiten georganiseerd voor die kinderen die niet op vakantie gaan.

Onze bijdragen aan Innovatie

Makerspaces (= leren door te maken) en cultuureducatie vertonen veel overeenkomsten. Bij beide vormen van onderwijs wordt iets gemaakt en spelen materialen en techniek een rol. Wij zien dat 'makerspaces' en cultuureducatie elkaar kunnen versterken. Kunstenaars en makers/ontwerpers kunnen leren van elkaar. Door samenwerking met nieuwe, (onverwachte) partners verwachten we nieuwe uitkomsten en andersoortige producten.

We maken graag meer verbinding met deze makerspaces. De werkplekken van de jonge makers in huis of in de buurt, vormen een goede basis om ons hierin verder te kunnen ontwikkelen. Het werven van jonge makers op kunstvakopleidingen, maar ook op meer onverwachte plekken in Rotterdam, is daarbij van groot belang. Zo zijn we in gesprek met makersplaats *De Bouwkeet* en de zich ontwikkelende nieuwe Basisschool *Het Epos* in Zuidwijk over vormen van samenwerking.

Villa Zebra richt zich niet specifiek op het opleiden van talentvolle kinderen en jongeren voor de doorstroom naar kunstvakopleidingen, maar zal er in het verleden ongetwijfeld een bescheiden bijdrage aan geleverd hebben. Aan kunstenaars en creatieve makers biedt Villa Zebra wel degelijk een nieuw carrièreperspectief, namelijk in het ontwikkelen van de kunst van cultuureducatie.

Tot slot:

Bij Villa Zebra wordt vaak gewerkt met thema's die voortkomen uit het werken met het kinderpanel. Wij gaan innoveren door ons meer op de actualiteit en maatschappelijke onderwerpen te richten en ruimte te maken voor korter lopende projecten. Op die manier kunnen we beter aansluiten bij de belevingswereld van diverse kinderen.

Onze bijdrage aan Interconnectie

'It takes a village to raise a child'

Samenwerken of netwerkvorming zijn, behalve andere woorden voor interconnectiviteit, voor ons vanzelfsprekend. We werken samen met andere culturele partners, met het primair, voortgezet en hoger onderwijs en met welzijnsinstellingen. Om nieuwe doelgroepen te bereiken en daarmee meer

inclusief te worden, stellen we ons voor nieuwe samenwerkingspartners te zoeken om andere verbanden mee aan te gaan en op te zetten, onder andere op wijkniveau. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door samen te werken met partners in de jeugdzorg die een betekenisvolle bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling van kinderen die in de knel zitten.

Naast het rijkgeschakeerde palet aan samenwerkingspartners dat we nu al hebben, zoeken we graag de verbinding met organisaties zoals: Sophia Kinderziekenhuis, Van Veldhuizen Stichting, Stichting BuurtLAB/ Stichting Ravottuh, SWK, Stichting De Blauwe Krokodil, Stichting HotspotHutspot, Stichting Talentfabriek, Cultuurcampus op Zuid, e.v.a.

An abstract orange shape with irregular, wavy edges, resembling a splash or a brushstroke, positioned on the left side of the page. It partially overlaps the text.

HOOFDSTUK 5

DECODES

Code Culturele Diversiteit

Acties en planning

2020

Twee nieuwe bestuursleden werven met een divers profiel.

2021

Training unconscious bias.

2021–2024

Voor alle vacatures geldt: bij gelijke geschiktheid wordt de voorkeur gegeven aan een kandidaat met een biculturele achtergrond werven villasofen vanuit vrijwilligerspool met biculturele achtergrond scouten van creatieve makers met biculturele achtergrond.

Visie op culturele diversiteit

Culturele diversiteit maakt onderdeel uit van onze missie. Iemand's culturele achtergrond maakt deel uit van zijn of haar identiteit, maar is niet de enige factor van betekenis. Ook andere factoren zoals maatschappelijke positie, opleidingsniveau, gender, seksuele geaardheid zijn bepalend voor wie je bent. Ons bewustzijn ten aanzien van deze intersecties vormt de leidraad bij het denken over culturele diversiteit. Het stelt ook eisen aan ons als organisatie. Om er voor iedereen te kunnen zijn, is het van belang om een open, sensitieve en veilige organisatie te kunnen zijn. Een inclusieve organisatie, waarin ruimte is om te kunnen zijn wie je bent.

Publiek

Het bestaansrecht van Villa Zebra komt tot uiting in de aantrekkingskracht die de organisatie voor een cultureel zeer divers publiek heeft. Kinderen en ouders uit allerlei wijken en lagen van de bevolking met uiteenlopende sociaaleconomische achtergronden weten Villa Zebra te vinden.

Zoals in hoofdstuk 4 al is opgemerkt, gaat er bij Villa Zebra iets heel erg goed,

namelijk dat wij meer dan gemiddeld de groep *Stedelijke toekomstbouwers* bereiken. Daar zijn we zeker blij mee, maar de vraag is hoe dat komt? Is dit het gevolg is van beleid, of wordt het (mede) veroorzaakt door andere omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de locatie in de stad. Het doet niet af aan het resultaat, maar voor een verdiept en versterkt bereik is het wel van belang om te begrijpen wat we nog meer en nog beter kunnen doen. Daarom kiezen we voor een betere onderzoeks- en evaluatieaanpak. We willen meer weten van ons publiek en onze impact om ze beter te kunnen bedienen.

Wij voelen ons medeverantwoordelijk om drempels voor cultuurdeelname te slechten voor alle Rotterdamse kinderen. Daartoe beschikken we over een aantal 'knoppen' waaraan gedraaid kan worden. Dat zijn de drie p's: programmering, personeel, en partners.

Programmering

De programmering van Villa Zebra hangt samen met de keuze van de kunstenaars en de creatieve makers. Het aantal mensen dat op een kunstvakopleiding studeert met een bi-culturele achtergrond is nog steeds ondermaats. Daarom zou Villa Zebra nog jaren in de rij culturele instellingen kunnen figureren die hoofdschuddend mopperen dat 'ze' niet te vinden zijn en dat 'we' daar niets aan kunnen doen, omdat we nu eenmaal academisch geschoolde kunstenaars nodig hebben. Voor ons is deze eis inmiddels een gepasseerd station; we vinden het tijd voor onorthodoxe maatregelen. Ten eerste omdat Rotterdamse kinderen een afspiegeling verdienen van een keur aan rolmodellen. Daarnaast mag van de creatieve sector enige creativiteit worden verwacht. Vandaar dat we over creatieve makers spreken en ons niet willen laten beperken tot de beperkte groep die afstudeert aan het kunstvakonderwijs. We zijn op zoek naar een grotere (kweek)vijver waaruit we meer divers talent zouden kunnen halen. De input van het zeer divers samengestelde kinderpanel is voor onze programmering zeer ondersteunend. Daarom breiden we het aantal kinderpanels uit.

Personeel

Het voltallige personeel van Villa Zebra inclusief alle vrijwilligers, villasofen en docenten is zeer divers, maar het team van staf en medewerkers is dat veel minder. Om een inclusieve organisatie te worden, waarin iedereen zich thuis voelt, zullen we als team, tezamen met het bestuur, een belangrijke stap zetten. We willen een 'unconscious bias' training volgen om ons bewust te worden van onze onbewuste vooroordelen. We willen dit met de hele

organisatie doen om een gelijkwaardige en brede basis te creëren om samen op voort te bouwen.

Het eerste wat we nu direct moeten aanpakken betreft de samenstelling van het bestuur. Er zijn twee vacatures die vervuld zullen worden door mensen met een bi-culturele achtergrond. Voor de werving zullen we gebruik maken van het netwerk van Binoq Atana en Colourful People. Dit wordt in de loop van 2020 gerealiseerd. Het bestuur neemt de verantwoordelijkheid voor de diversiteit van de organisatie en maakt hiervan een van de speerpunten.

Bij werving zullen we bij gelijke geschiktheid kiezen voor een kandidaat met een bi-culturele achtergrond. Uiteraard kan dit alleen als er vacatures zijn, maar ook bij het werven van vrijwilligers en villasofen liggen er kansen. Bij vacatures voor nieuwe vaste medewerkers zullen we nadrukkelijk gaan werken aan het vergroten van het (cultureel) diverse profiel van ons personeelsbestand. We zullen werven in diverse netwerken en, indien mogelijk, Binoq Atana of Colourful People inzetten bij de werving.

Het bestand van vrijwilligers van Villa Zebra is op dit moment zeer divers. Het bestand van villasofen is dat helaas niet. Dit is een constatering die ons naar de keel grijpt en daarom zal verandering hierin een hoge prioriteit krijgen. Wat is er nodig om vrijwilligers van diverse achtergronden door te laten stromen naar de villasofenpool? Deze vraag zullen we op korte termijn stellen aan de vrijwilligers, met als doel hier snel verandering in aan te brengen.

Voor de werving van tijdelijke personeelsleden voor de organisatie gaan we samenwerken met *Emma at work*. Deze organisatie ondersteunt jongeren met een chronische fysieke aandoening in de leeftijd van 15–30 jaar, van mbo tot universitair niveau, en begeleidt ze naar vaste en tijdelijke aanstellingen en vakantiebanen.

Partners

Partnerschap en netwerkvorming is een natuurlijk gegeven voor Villa Zebra. Afgezien van de partners in het culturele veld, werken we samen met het onderwijs en met welzijnsinstellingen zoals Humanitas en zien we verder kansen voor samenwerking met bijvoorbeeld de van Veldhuizen Stichting, Stichting BuurtLAB en Stichting Ravottuh, die zich bezighouden met een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren en organisaties die vluchtelingen

in verbinding brengen met de Rotterdamse samenleving, zoals Boerenkool en Baklava.

In de zogenaamde focuswijken van Rotterdam Zuid (Feijenoord, Afrikaanderwijk, Hillesluis, Bloemhof, Tarwewijk, Carnisse en Oud Charlois) wordt gewerkt aan de Children's Zone. Dit betekent dat verschillende partijen in samenwerking met scholen, vanuit een gedeelde pedagogische en didactische visie, kinderen van 0 tot 18 jaar extra aandacht geven en voorbereiden op een succesvolle toekomst. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor de ouders. We verwachten zo meer over de leefomstandigheden van de kinderen te weten te komen, zodat we beter kunnen aansluiten op hun wereld. Ook weten we dat ouders de beste ambassadeurs zijn. We zullen daarom een medewerker ouderbetrokkenheid aanstellen, die de relaties met ouders moet aanhalen en verdiepen.

Fair Practice Code

Bij Villa Zebra worden de uitgangspunten van de Fair Practice Code onderschreven en in de praktijk ook toegepast.

Bij Villa Zebra werken twintig werknemers met een arbeidscontract, die conform de cao Sociaal Werk worden gehonoreerd en die aangesloten zijn bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Er ontvangen jaarlijks gemiddeld twaalf kunstenaars en creatieve makers per jaar een redelijk honorarium voor nieuwe werken of werken in bruikleen.

Gemiddeld betalen we kunstvakdocenten een normaal honorarium met een redelijk uurtarief voor het aanbieden van lessen en workshops op school en in de vrije tijd.

Een pool van acht 'villasofen' ontvangt een vergoeding voor de intensieve begeleiding van ons publiek.

Verder werken we met een pool van tien vrijwilligers, die op basis van hun aanwezigheid een vrijwilligersvergoeding ontvangen.

Villa Zebra werkt, indien dat voorkomt alleen met opdrachtnemers ('onderaannemers') die volgens de Fair Practice Code werken.

Pitches en prijsvragen zijn bij ons niet aan de orde. In de komende periode

HOOFDSTUK 6

TOELICHTING OP HET PRESTATIERASTER

Wat betreft de activiteiten in de vrije tijd gaan we een spannende periode in waarbij we door de voorgenomen verhuizing en de opbouw van de satellieten, in 2021 en 2022 minder bezoekers op locatie kunnen ontvangen. In 2022 zullen we op de nieuwe hoofdlocatie, op een satellietlocatie en via de mobiele unit in bijvoorbeeld het ziekenhuis kinderen bereiken. Het aantal bezoekers zal toenemen vanaf 2023, omdat er dan naast de hoofdlocatie en de mobiele unit, twee satellieten open zullen zijn. De afrekenbare prestaties zijn dan ook een gemiddelde van de aantal bezoekers over deze vier jaren.

De deelnames in het onderwijs zullen een klein beetje afnemen. Dit heeft enerzijds te maken met de keuze om ons niet meer te richten op het voortgezet onderwijs. Anderzijds maken wij in deze planperiode een keuze voor kwaliteit en niet voor kwantiteit. We richten ons nog steeds op regulier basisonderwijs, maar in iets mindere mate. We richten ons de komende periode op een grotere, maar relatief kleinere, groep leerlingen in het speciaal onderwijs. De prestaties laten in die zin een verschuiving zien van primair onderwijs (en voortgezet onderwijs) naar speciaal onderwijs. Voor deze groep kinderen die extra aandacht nodig heeft verwachten we een groter aantal docenten nodig te hebben om hen goed van dienst te kunnen zijn.

HOOFDSTUK 7

BKV-GELDEN

In Villa Zebra werken professionele kunstenaars samen met kinderen aan betekenisvolle, hoogwaardige en hedendaagse beeldende kunst. Het maken en presenteren van beeldende kunst vormt, evenals de educatie die daaromheen wordt aangeboden, de kernactiviteit van Villa Zebra. Daarom doen we wederom een beroep op de BKV-gelden.

Met steun van de BKV-gelden die Villa Zebra vanaf 2013 mocht ontvangen, zijn veel Rotterdamse kunstenaars betrokken geweest bij tentoonstellingen en workshops en ook werkzaam geweest in het gastatelier van Villa Zebra. Het inkomensvormende deel voor de kunstenaars is hoog (in 2013-2017 altijd ruim boven de 70%, in 2018 was het 79%) omdat Villa Zebra de financiële middelen die ze van private fondsen en particuliere sponsors ontvangt voor een groot deel gebruikt om Rotterdamse (jonge) kunstenaars kunstwerken in opdracht te laten vervaardigen. Dit podium biedt kunstenaars de mogelijkheid om andere financieringsbronnen aan te boren en krijgt daardoor een vliegwieleffect. Fair pay is voor Villa Zebra al jaren staande praktijk. Wij beschouwen het als vanzelfsprekend dat kunstenaars een normale vergoeding ontvangen voor het uitlenen van werk, het maken daarvan of het leveren van een andere gevraagde prestatie.

Villa Zebra stimuleert de ontmoeting en wederzijdse beïnvloeding van kunstenaars en kinderen omdat beiden experts van de verbeelding zijn. In de deze ontmoeting ontstaat oorspronkelijk werk van kunstenaars, waarin de verbeeldingswereld van kinderen een plek heeft.

De ervaring die we in de afgelopen vier jaar hebben opgebouwd met gastatelieriers van kunstenaars willen we uitbreiden en op jonge kunstenaars overbrengen. De duur van een werkperiode zou minimaal twee maanden moeten zijn. Vooral Rotterdamse kunstenaars en makers worden door ons geselecteerd. Kunstenaars worden ingezet voor het ontwikkelen en geven van lessenseries, workshops en werkperiodes in het gastatelier. Zo is de koppeling van artistieke inhoud met de cultuureducatie gewaarborgd.

We willen in de komende periode ook interdisciplinair werk selecteren dat voortkomt uit jongerencultuur. We zullen met de selectie van de kunstenaars extra streven naar culturele diversiteit.

In de komende periode willen we werken aan het experimenteren met vernieuwende vormen van cultuureducatie. Hieronder vallen 'leerling-leermeester samenwerking tussen een artistiek ervaren kunstenaar en een jonge maker. De leerling-meester-relatie draait ook om het in de praktijk brengen van de villasofie als startpunt voor cultuureducatie. Kunstenaars die vanuit hun eigenheid samen met kinderen op een betekenisvolle manier aan het artistieke proces kunnen werken zijn bijvoorbeeld Hillegon Brunt, Chantal van Heeswijk, Onno Poiesz, Toine Klaassen, Jochem Rotteveel en Katrijn Verstegen. Zij zijn in staat een proces in te gaan waarin steeds, op basis van samenwerking met kinderen, volgende stappen worden gezet en waaruit ten slotte een kunstwerk voort kan komen, een presentatie en/of workshop. Wanneer wij ervaren kunstenaars koppelen aan een jonge maker, eventueel uit een andere discipline die een toegevoegde waarde kan hebben, kunnen synergie en crossovers ontstaan.

In de presentatiefunctie van Villa Zebra is opgenomen:

1. De experimenteerruimten ten behoeve van kinderen van 8 tot 12 jaar. Voor deze presentaties worden jaarlijks gemiddeld zes merendeels Rotterdamse kunstenaars aangetrokken die een opdracht ontvangen of een bruikleen tegen betaling afstaan. De kosten voor bruiklenen, opdrachten en adviezen ten aanzien van de ontwikkeling van de ruimten,

betreffen een gemiddeld bedrag van €33.500,- waarvan 70% of meer inkomensvormend is.

2. In de semipermanente kunstruimte voor kinderen van 2 tot 7 jaar (ZELF!) worden jaarlijks minimaal twee kunstinstallaties gewisseld. Voor de wisseling van installaties in ZELF! wordt een bedrag van €6.300,- gebruikt, waarvan 70% of meer inkomensvormend is.
3. Kunstenaars werken in samenwerking met kinderen aan nieuw werk als 'Kunstenaar in huis'. Voor het werken in het gastatelier door gemiddeld vier kunstenaars per jaar is een bedrag van €22.300,- per jaar gemoeid, waarbij 70% of meer inkomensvormend is.
4. Kunstenaars geven (seriematige) gastlessen en workshops in Villa Zebra tijdens festivals, in de wijk in de satellieten, of op school binnen cultuureducatieve trajecten. Kunstenaars verdienen daarmee per jaar €16.000,- waarvan 70% inkomensvormend is.

Het bedrag dat aangevraagd wordt bedraagt €62.480,-. Het restbedrag wordt gefinancierd uit overige inkomsten zoals fondsbijdragen en eigen inkomsten.

**‘IK HOOR EN IK VERGEET.
IK ZIE EN IK ONTHOUD.
IK DOE EN IK BEGRIJP.’**

CONFUCIUS

villa zebra